

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **P. Š.,** zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem, se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2014, č. j. DSH/13223/14, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 1. 2016, č. j. 17 A 4/2015 - 54,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 1. 2016, č. j. 17 A 4/2015 - 54, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 29. 7. 2014, č. j. SZ MMP/065574/14, (dále jen „rozhodnutí o přestupku“) shledal Magistrát města Plzně žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, a uložil mu pokutu ve výši 4.000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 1 měsíce a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč. Přestupku se měl žalobce dopustit tím, že dne 12. 3. 2014 v době okolo 20:34 hodin jako řidič motorového vozidla tovární značky VW Transporter, RZ: X, v Plzni v Lobezské ulici, ve směru jízdy z centra města, v prostoru cca 300 metrů před kruhovým objezdem v Částkově ulici, jel rychlostí 84 km/h (při zvážení možné odchylky měřícího zařízení), čímž překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci, která byla v daném úseku stanovena na 50 km/h o více než 20 km/h. Tohoto přestupku se dopustil v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců podruhé. Proti rozhodnutí o přestupku podal žalobce blanketní odvolání, které žalovaný v záhlaví

označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl a rozhodnutí o přestupku potvrdil.

II.

[2] Žalobce se proti napadenému rozhodnutí bránil žalobou u Krajského soudu v Plzni, který ji shora uvedeným rozsudkem zamítl. Krajský soud poté, co doplnil dokazování (vyjádřením pracovníka metrologického střediska Ramet a.s. Kunovice ze dne 30. 1. 2014, částí mapy zobrazující úsek Lobezské ulice, výňatky návodu k obsluze radarového rychloměru AD9), potvrdil správnost závěrů správních orgánů o spáchání přestupku žalobcem. Vyslovil, že měření pomocí silničního radarového rychloměru AD9C (dále také jen „rychloměr“) bylo provedeno na přímém úseku vozovky, což měl za prokázané z mapových podkladů zobrazujících předmětnou část ulice Lobezské a ze shodných výpovědí policistů, kteří měření provedli. Přestože krajský soud přisvědčil žalobci, že policisté nepostupovali při ustavení vozidla se zabudovaným rychloměrem v souladu s návodem k obsluze rychloměru, jelikož toto vozidlo srovnali s podélnou osou vozovky pouze pohledem z vnějšku vozidla, vzdálenosti si jen odkrokovali a neověřili ani „*zakřivení vozovky prostřednictvím zaměřovacího přípravku*“, tyto skutečnosti podle krajského soudu neměly vliv na správnost měření. Bylo tomu tak proto, že úsek vozovky v místě měření byl „*naprosto přímý*“. O správnosti měření svědčila podle krajského soudu i skutečnost, že na fotografii obsažené v záznamu o přestupku bylo žalobcovo vozidlo zachyceno ve „*standardní poloze*“. Vzhledem k tomu, že skutkový stav správní orgány zjistily bez důvodných pochybností, soud nepřistoupil k provádění dalších žalobcem navržených důkazů (znaleckým posudkem k otázce měření rychlosti, vyjádřením výrobce měřícího zařízení a opětovnou výpovědí zasahujících policistů).

III.

[3] Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností a navrhl napadený rozsudek zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti zopakoval námitky, které uplatňoval již v žalobě. Tvrdil, že měření rychlosti jeho vozidla nebylo provedeno v souladu s návodem k obsluze rychloměru, zpochybňoval proto správnost provedeného měření. Jednak namítal, že policisté prováděli měření rychlosti v zatáčce, což návod k obsluze rychloměru nepřipouští, a dále, že ke správnému ustavení rychloměru nepoužili předepsané technické vybavení (výtyčka, metr, zaměřovací přípravek).

[5] S těmito argumenty se správní orgány ani krajský soud podle stěžovatele dostatečně nevypořádaly a jeho argumentaci odmítly s odůvodněním, že pokud by byl rychloměr nesprávně ustaven, měření by vůbec neprovedl, zobrazil by chybové hlášení nebo by se vypnul. Krajský soud na správnost měření chybně usoudil také z toho, že měřené vozidlo bylo na fotografii obsažené v záznamu o přestupku zachyceno ve „*standardní poloze*“. Podle stěžovatele však ze skutečnosti, že rychloměr provedl měření a zaznamenal fotografii, nelze bez dalšího dovodit, že měření proběhlo v souladu s návodem k obsluze a je správné. K prokázání tohoto tvrzení a vyvrácení závěru o správnosti provedeného měření předložil soudu vyjádření pracovníka autorizovaného metrologického střediska

Ramet a.s. Kunovice v obdobné věci. Jím hodlal vyvrátit svědecké výpovědi policistů ze správního řízení a prokázat, že fotografie z měření lze pořídit i při nedodržení návodu k obsluze, aniž se rychloměr vypne či zobrazí chybové hlášení, proto z této skutečnosti na správnost měření usoudit nelze. Krajský soud tento důkaz nezohlednil s odůvodněním, že se netýká projednávané věci.

[6] Závěr, že zjištěné porušení postupu předepsaného návodem k obsluze rychloměru nenarušilo správnost provedeného měření, který stěžovatel rozporoval, krajský soud odůvodnil též skutečností, že v řízení byla prokázána naprostá přímost vozovky, na níž proběhlo měření. Podle stěžovatele však z rozsudku nelze seznat, z čeho krajský soud usoudil na to, že vozovka vede v místě měření přímo, neboť výřez z mapy, předložený v řízení o žalobě žalobcem, tento závěr vyvrací. Z návodu k obsluze rychloměru vyplývá, že se komunikace považuje za rovnou, pokud rádius jejího zakřivení je větší než 1 600 m, což podle stěžovatele odpovídá zakřivení 19 cm na 25 m vozovky. Jestliže policisté ověřovali přímost vozovky pouze „pohledem“, nemohli takové zakřivení vozovky posoudit. Skutečnost, že policisté zakřivení vozovky neověřovali technickými prostředky (ač tak podle návodu k obsluze tak měli učinit), plyne z jejich výpovědí ve správním řízení. Podle stěžovatele lze rychloměr použít pouze v souladu s návodem k obsluze, jinak je měření neplatné. Pochybnosti o správnosti provedeného měření vyplynuly z toho, že bylo sporné, zda v místě měření je vozovka zakřivená. Tyto pochybnosti správní orgány spolehlivě nevyvrátily a dokazování v tomto směru nevedly, nezjistily tedy stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

[7] Stejně jako v žalobě zpochybňoval stěžovatel v kasační stížnosti též skutečnost, že bylo služební vozidlo s rychloměrem ustaveno rovnoběžně k podélné ose vozovky (jak vyžaduje návod k obsluze). Navrhoval proto doplnit dokazování tak, aby byla zjištěna přesná poloha služebního vozidla s rychloměrem. Zdůraznil, že se jedná o námitku odlišnou od námitky týkající se zakřivení vozovky. Námitkou chybného ustavení vozidla se však správní orgány ani krajský soud nezabývaly. Rozsudek krajského soudu je z uvedeného důvodu nepřezkoumatelný.

IV.

[8] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný odkázal na své vyjádření podané k žalobě. Ztotožnil se se závěry krajského soudu v napadeném rozsudku a navrhl kasační stížnost zamítnout.

V.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve zvážil důvodnost námitky nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002

Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“]. Pokud by byla opodstatněná, bylo by předčasné zabývat se námitkami uplatněnými z dalších kasačních důvodů.

[12] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů stěžovatel spatřoval v nevypořádání jeho námitky, že vozidlo s rychloměrem nebylo ustaveno rovnoběžně s podélnou osou vozovky, jak vyžaduje návod k obsluze rychloměru. Uvedenou výhradu však Nejvyšší správní soud nesdílí. Krajský soud se totiž uvedenou námitkou zabýval na straně 7 v pátém odstavci napadeného rozsudku a dospěl k závěru, že postup policistů spočívající ve vizuálním ověření rovnoběžnosti služebního vozidla s podélnou osou vozovky sice byl v rozporu s návodem k obsluze rychloměru, přesto ale uvedený nedostatek nenarušil správnost měření, jelikož vozovka byla v místě měření „*naprosto přímá*“. Krajský soud tedy námitku neopomněl vypořádat a o správnosti jím přijatých úvah Nejvyšší správní soud pojedná dále.

[13] Další kasační námitky, ač stěžovatelem výslovně nepodřazené pod některý z důvodů vyplývajících z § 103 odst. 1 s. ř. s., se obsahově vztahují k vadám řízení před správními orgány spočívajícím v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

[14] Stěžovatel již ve správním řízení konkrétními tvrzeními zpochybňoval správnost provedeného měření proto, že neproběhlo v souladu s návodem k obsluze rychloměru; uvedené skutečnosti mohly mít vliv na výsledek měření. Jednak namítal, že nebyla dostatečně zjištěna přesná poloha služebního vozidla s rychloměrem v době měření a vzhledem k tomu, že ulice Lobezská, na níž měření probíhalo, není v celé své délce rovná, nebylo možno postavit najisto, že policisté provedli měření na přímém úseku vozovky, jak vyžaduje návod k obsluze rychloměru. Dále upozornil na nejasnosti týkající se správného ustavení služebního vozidla, které mělo být rovnoběžné vůči podélné ose vozovky. Z tohoto důvodu zpochybňoval, zda měl rychloměr v době měření nastavený správný úhel měření podle návodu k obsluze, tj. správný úhel odklonu kamery a radarové hlavy od osy měřeného vozidla. Poukazoval na skutečnost, že správné ustavení služebního vozidla s rychloměrem nebylo možno ověřit způsobem, jak učinila policejní hlídka provádějící měření rychlosti, tedy pohledem s využitím sloupů veřejného osvětlení nebo jiných pevných bodů. Upozorňoval na to, že v okolí místa měření se nevyskytuje dostatek referenčních objektů, podle nichž by mohla být stanovena rovnoběžnost služebního vozidla s rychloměrem vzhledem k podélné ose vozovky. Prostá vizuální kontrola ustavení služebného vozidla proto nebyla dostatečná vzhledem k požadavkům vyplývajícím z návodu k obsluze rychloměru.

[15] Nejvyšší správní soud již dříve ve své judikatuře vyslovil, že povinnost zjišťovat skutkový stav stran skutečností odpovídajících skutkové podstatě přestupku, leží vždy na správním orgánu; ten má povinnost prokázat přestupek obviněnému. Obviněný se nemusí vyviňovat, tedy prokazovat, že se deliktního jednání nedopustil. Uvede-li přesto obviněný v řízení tvrzení ke skutkovým okolnostem případu a navrhne k jejich prokázání důkazy, je správní orgán povinen se řádně vypořádat jak s těmito tvrzeními, tak i s nabízenými důkazy. To neznamená, že musí všechna tvrzení prověřit a nabízené důkazy provést, ale

pokud tak neučiní, musí svůj závěr přezkoumatelným způsobem vysvětlit (srov. odst. [18] a [22] usnesení rozšířeného senátu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011 - 68).

[16] K tvrzení stěžovatele, kterým zpochybňoval správné ustavení služebního vozidla s rychloměrem rovnoběžně s podélnou osou vozovky správní orgán I. stupně uvedl, že svědeckou výpovědí svědka Bc. P. M. bylo prokázáno, že kontrola rovnoběžného postavení služebního vozidla, v němž byl umístěn radar, byla provedena *„nikoli pouze vizuálně, ale i dle sloupů veřejného osvětlení, tedy dle pevných bodů“* a také, že *„k ověření rovnoběžnosti jsou běžně využívány další pevné předměty, dle kterých srovná vozidlo, aby bylo rovnoběžně s měřeným úsekem, přičemž v praxi si to ověří tak, že po vystoupení z vozidla si toto pohledem zkontroluje (zda vozidlo je souběžně s pozemní komunikací), a pokud není, sdělí kolegovi-řidiči vozidla MP, aby sjednal nápravu.“* Z výše uvedeného správní orgán I. stupně dovodil, že policisté postupovali v souladu s návodem k obsluze, o čemž i přes námitky stěžovatele neměl pochybnosti. Nejvyšší správní soud ze správního spisu ověřil, že návod k obsluze rychloměru nebyl podkladem rozhodnutí o přestupku.

[17] Stěžovatel v žalobě k této otázce navrhl kromě jiného doplnit dokazování třemi stránkami návodu k obsluze radarového rychloměru AD9 (strany 13, 74 a 75, stav ke dni 12. 1. 2010). Krajský soud z uvedeného důkazu zjistil, že *„[u]stavení radaru je vždy třeba provést pomocí výtyčky na vzdálenost min. 10 metrů. Na straně 74 a 75 v kap. 6.2.2. je uvedeno, že přesné nastavení polohy měřiče se provede pomocí zaměřovacího přípravku. Jednoduchou kontrolu podaného směru vozidla lze provést pomocí zaměřovacích trojúhelníků, které jsou nalepeny na předním a zadním skle automobilu.“* Tento důkaz krajský soud zhodnotil tak, že policisté sice nepoužili při ustavení vozidla zaměřovací přípravek, vzdálenosti pouze odkrokovali a rovnoběžné ustavení vozidla vzhledem k ose vozovky ověřili jen pohledem, avšak tento postup přesto nenarušil správnost měření, jelikož *„jak policisté potvrdili, tak i z předložené mapy bylo jasně prokázáno, že předmětný úsek byl naprosto přímý“*.

[18] Uvedený závěr krajský soud vyslovil přesto, že z bodu 6. Ověřovacího listu rychloměru č. 120/13 (list č. 4 správního spisu) vyplývá, že rychloměr lze používat k měření rychlosti pouze za dodržování návodu k obsluze. Z provedeného dokazování výslechem svědků (policistů) a předložených částí návodu k obsluze přitom vyplývá, že policisté při ustavení vozidla postupovali jinak, než jim ukládá návod k obsluze rychloměru. Svědek Bc. P. M., který v době měření obsluhoval radarový rychloměr, vypověděl, že si vzdálenosti pouze odkrokoval (metrem nedisponoval) a rovnoběžnost ověřil pohledem podle sloupů veřejného osvětlení. Návod k obsluze na straně 74 však vyžaduje ustavení radaru pomocí výtyčky na vzdálenost cca 10 metrů. Přesné nastavení polohy rychloměru je třeba provést pomocí zaměřovacího přípravku vloženého namísto radarové hlavy. Pomocí zaměřovacích trojúhelníků, které jsou nalepeny na předním a zadním skle automobilu, lze provést „jednoduchou kontrolu“ směru vozidla, která ale má pouze informativní charakter. Z návodu k obsluze nevyplývá, že by ustavení služebního vozidla s radarem mohlo být provedeno tak, jak v souzené věci učinili policisté.

[19] Za dané důkazní situace proto bylo na místě ověřit, zda skutečnost, že vozidlo nebylo ustaveno v souladu s návodem k obsluze, měla vliv na správnost provedeného

měření rychlosti. Závěr, k němuž dospěl krajský soud, že měření bylo přesto správné, tudíž učinil předčasně. Ze žádného z provedených důkazů totiž nevyplynulo, že správnost měření je zajištěna i v případě, že návod k obsluze rychloměru nebyl dodržen.

[20] Také úvaha správního orgánu I. stupně o správnosti měření, vyplývající z výpovědí zasahujících policistů jako svědků ve správním řízení, že pokud by měření neprobíhalo v souladu s návodem k obsluze a při měření by se vyskytla chyba, rychloměr by ji sám nahlásil, vypnul by se a dále by neměřil, nemá oporu v provedeném dokazování. Krajský soud k této otázce stručně uvedl, že z důkazu vyjádřením metrologického střediska Ramet a.s. ze dne 30. 1. 2014 (navrženého stěžovatelem) nelze na nesprávnost měření v nyní posuzované věci usoudit. Blíže se výše popsanými závěry správních orgánů o správnosti měření, ač stěžovatelem zpochybňovanými, nezabýval.

[21] Předchozí judikatura Nejvyššího správního soudu však dovodila, že fungování rychloměru je otázkou technickou, nejedná se o obecně známou skutečnost a způsob fungování rychloměru je nutné vždy odůvodnit a podložit důkazy (rozsudky ze dne 22. 8. 2013, č. j. 1 As 45/2013 - 37 a ze dne 16. 1. 2013, č. j. 3 As 82/2012 - 27). Správní orgán I. stupně v rozhodnutí o přestupku opakovaně vyslovil, že měření proběhlo a policisté postupovali v souladu s návodem k obsluze. Jak již uvedeno, tento návod nebyl podkladem jeho rozhodnutí. Nebylo tedy postaveno najisto, že popsané funkce, na něž poukazovali zasahující policisté při svém výslechu, rychloměr skutečně má a lze z nich tudíž usoudit na správnost provedeného měření.

[22] Vznikly tak opodstatněné pochybnosti o správnosti provedeného měření a v důsledku toho i o naplnění všech znaků přestupku, jenž byl stěžovateli kladen za vinu. Tento stav nezhojil ani žalovaný v napadeném rozhodnutí, ani krajský soud po doplněném dokazování. Za účelem zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku (§ 3 správního řádu) bylo nezbytné objasnit, zda i přesto, že policisté postupovali při ustavení vozidla s rychloměrem v rozporu s návodem k obsluze (což bylo prokázáno), mohly být výsledky měření rychlosti správné a zda rychloměrem naměřená hodnota odpovídá rychlosti měřeného vozidla. Jako nejvhodnější se v tomto směru jevilo ověření správnosti měření za pomocí znaleckého posudku resp. obstarání odborného vyjádření výrobce rychloměru ke způsobu jeho fungování, popř. jiným vhodným způsobem. Takové důkazní návrhy ostatně v řízení o žalobě stěžovatel navrhoval, krajský soud však potřebu jejich provedení neshledal.

[23] Nejvyšší správní soud dále nepřehlédl, že krajský soud při hodnocení zjištěného skutkového stavu pochybil, když spojil požadavek na přímost vozovky v místě měření a požadavek na správné ustavení vozidla vzhledem k podélné ose vozovky, na níž je měření prováděno. Jedná se však o dvě odlišné, byť spolu související, věci. Návod k obsluze rychloměru na straně 13 definuje, co se pro účely měření rozumí přímým úsekem vozovky a stanoví další podmínky pro případ, že měření je prováděno ve vnitřní zatáčce (měření ve vnější zatáčce vůbec nepřipouští).

[24] V posuzované věci závěr o tom, že vozovka v místě měření byla přímá, učinily správní orgány ze znalosti místní situace a krajský soud k témuž dospěl prostým pohledem

na výňatek mapy (předložený jednak stěžovatelem, a jednak z ohledání místní situace v ulici Lobezská na stránkách www.mapy.cz bez podrobnějšího popisu výsledku tohoto ohledání, např. uvedením měřítka zobrazení a podobně). Nezohlednil ale požadavky vyplývající z návodu k obsluze (viz opět strana 13 návodu k obsluze na č. l. 40 spisu krajského soudu). Za situace, kdy stěžovatel otázku správnosti měření v důsledku pochyb o přímost úseku vozovky, na němž bylo měřeno, vznesl, bylo nezbytné posoudit tuto skutečnost nikoliv jen prostým pohledem do výňatku mapy, nýbrž zabývat se tím, zda úsek vozovky v místě měření v délce vyplývající ze str. 13 návodu k obsluze splňuje požadavky tam stanovené (z hlediska zakřivení). I zde totiž platí, že rychloměr lze užít jen v souladu s návodem k obsluze.

[25] Ohledně toho, zda měření proběhlo na přímém úseku vozovky ve smyslu parametrů vyžadovaných návodem k obsluze rychloměru tedy dosud nebyl zjištěn skutkový stav věci bez důvodných pochybností a skutková podstata, z níž správní orgány vyšly, tak nemá oporu ve spisu.

[26] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného shrnuje, že vzhledem k námitkám stěžovatele je při posouzení nynější věci samostatnou otázkou správné nastavení polohy rychloměru (resp. správné ustavení vozidla se zabudovaným rychloměrem) a samostatně je třeba hodnotit, zda bylo měření provedeno na přímém úseku vozovky ve smyslu požadavků vyplývajících ze str. 13 návodu k obsluze, a popřípadě, nebyl-li úsek vozovky v místě měření přímý (tj. rádius jeho zakřivení byl menší než 1600 m), zda byly při měření dodrženy i další návodem k obsluze stanovené požadavky pro měření v zatáčce.

[27] K opětovnému posouzení námitek týkajících se správnosti měření rychlosti je proto třeba doplnit skutková zjištění za pomocí dalších důkazních prostředků, jak vyložil Nejvyšší správní soud výše. Teprve poté bude možno ve věci znovu rozhodnout.

VI.

[28] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto napadený rozsudek zrušil podle § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[29] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. listopadu 2017

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu